

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

H.M.M. Hoogerwerf (PvdD)

(d.d. 29 juli 2019)

Nummer

3534

Onderwerp

Honderden dode varkens door uitval ventilatiesysteem Middelharnis

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op woensdag 24 juli jongstleden zijn honderden varkens omgekomen bij een veeteelthouder in de varkensstal in Middelharnis¹. In de nacht van dinsdag 23 op woensdag 24 juli is een storing ontstaan in het ventilatiesysteem. Door uitval van de ventilatie, in combinatie met de hoge temperatuur, liep de temperatuur in de stal zo hoog op, dat honderden varkens hierdoor zijn overleden. Uit de berichtgeving wordt niet duidelijk, waarom er geen melding is gekomen van de storing in het ventilatiesysteem. De provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor de vergunningverlening van het ventilatiesysteem in de stal. Het uitvoerende orgaan voor GS is de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR).

- 1. Deelt u onze mening dat de varkens die in de intensieve veehouderij op die manier gehouden worden, niet de mogelijkheid krijgen om hun natuurlijk gedrag te vertonen? Zo nee, waarom niet? En bent u met ons van mening dat dieren minder intensief en op een meer natuurlijke manier gehouden zouden moeten worden en recht te doen aan hun natuurlijke aard van leven? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In Nederland is landelijke wetgeving van kracht over de omgang met dieren. Deze regels beschermen het welzijn en de gezondheid van dieren. Varkenshouders zijn net als alle andere bedrijven die dieren houden gebonden aan deze regels om het welzijn en de gezondheid van dieren te waarborgen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ziet er op toe dat bedrijven de regels voor dierenwelzijn naleven. Ze onderzoeken meldingen en grijpen bij ernstige overtredingen direct in.

Zoals aangegeven in het coalitieakkoord 2019 – 2023 ‘Elke dag beter. Zuid-Holland’ zetten wij ons samen met de veehouders in voor dierenwelzijn. Bovenop de geldende regels voor het beschermen van het welzijn en de gezondheid van dieren wordt door de provincie Zuid-Holland ruimte gegeven voor extra inspanningen met betrekking tot duurzaamheid en dierenwelzijn. Op 1 november 2017 hebben de sectorpartijen Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV), Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) en Zuid-Hollandse ondernemers in de varkenshouderij, de pluimveehouderij, de

¹ <https://www.rijnmond.nl/nieuws/184363/Honderden-varkens-overleden-door-hitte-in-stal-Middelharnis>

geitenhouderij en de vleeskalfhouderij zich bereid verklaard in hun verdere bedrijfsontwikkeling in te zetten op het gebied van duurzaamheid en dierenwelzijn. Per brief hebben zij Provinciale Staten hierover geïnformeerd.² Daarin is opgenomen dat:

1. De agrarisch ondernemer die in ruimtelijke zin over gaat tot uitbreiding of verplaatsing waarvoor een wijziging van een ruimtelijk plan nodig is, richt zijn stalruimte in volgens het certificaat Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV), het certificaat Milieukeur of een certificaat biologische veehouderij. Dit geldt alleen voor de na uitbreiding toegevoegde ruimte of voor het verplaatste bedrijf.
 2. Indien de agrarische ondernemer andere duurzaamheids- en welzijnsmaatregelen wil toepassen, is dit ten aanzien van duurzaamheid en dierenwelzijn gelijkwaardig aan MDV.
2. *Bent u met ons van mening dat het verminderen van het aantal dieren in de veehouderij bijdraagt aan minder CO2-uitstoot en verbetering van dierenwelzijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In het coalitieakkoord 2019 – 2023 'Elke dag beter. Zuid-Holland' hebben wij aangegeven dat we als provincie samen met de veehouders werken aan diverse opgaves. Daaronder valt ook de uitwerking van het nog vast te stellen Klimaatakkoord en het terugdringen van de CO2-uitstoot door de veehouderij.

Het verminderen van het aantal dieren is niet per definitie een verbetering van dierenwelzijn. Dit is onder andere afhankelijk van goede huisvesting en verzorging.

3. *Bent u het met ons eens, dat het onacceptabel is, dat door een systeemfalen, zoals uitval van ventilatiesystemen of een storing anderszins, er honderden of duizenden dieren in stallen zijn opgesloten, die geen kant op kunnen en omkomen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Het is te allen tijde te betreuren dat door een technische storing in een ventilatiesysteem enkele honderden varkens zijn overleden.

4. *Uit berichtgeving blijkt dat de DCMR nader onderzoek doet naar de oorzaak. Over het uitvallen van het ventilatiesysteem in de varkensstal in Middelharnis is contact geweest tussen DCMR en de provincie Zuid-Holland³. Is uit dit contact duidelijk geworden, wat de reden is waarom er geen melding is gekomen van de oorzaak van de storing? Zo ja, wat is de reden hiervan? Kunt u ons de uitkomst van het onderzoek doen toekomen?*

Antwoord

De veehouder heeft melding gedaan van het incident bij de NVWA, de gemeente Goeree-Overflakkee en de DCMR milieudienst Rijnmond (hierna DCMR). De NVWA is verantwoordelijk voor het toezicht op dierenwelzijn. Een toezichthouder van de NVWA is ter plekke geweest en heeft een onderzoek ingesteld.

² LTO Noord, "Actualisering Verordening ruimte en Afsprakenkader intensieve veehouderij", 1 november 2017, kenmerk: ZH/Ami/MvD/17.073

³ <https://www.dcmr.nl/nieuwsberichten/2019/07/honderden-varkens-dood-door-technische-storing.html>

Op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn Gedeputeerde Staten (GS) bevoegd gezag bij deze inrichting. Namens GS houdt de DCMR toezicht op naleving van de omgevingsvergunning (bouw en milieu). Conform artikel 17, tweede lid van de Wet milieubeheer (Wm) heeft de veehouder een melding gedaan van het incident bij de DCMR. Een toezichthouder van de DCMR is namens GS ter plaatse geweest.

De betreffende varkenshouder is per brief opgedragen om binnen de wettelijk gestelde termijn onderzoek te doen naar de oorzaak van het incident en hierover te rapporteren aan GS. Dit onderzoek is, zoals voorgeschreven in de Wm, gericht op de nadelige gevolgen die mogelijk zijn ontstaan voor het milieu en op maatregelen om herhaling te voorkomen.

De DCMR heeft namens GS het onderzoek beoordeeld. Op grond van de Wabo en Wm zijn er geen overtredingen geconstateerd. Het incident heeft niet geleid tot nadelige gevolgen voor het milieu.

Uit het onderzoek is duidelijk geworden dat de frequentieregelaar⁴ is uitgevallen als gevolg van een technische storing. De aanwezige technieken worden door de veehouder en de leveranciers van de technische apparatuur geëvalueerd, waarbij specifiek aandacht is voor de mogelijkheden om incidenten in de toekomst te voorkomen.

5. *Welke mogelijkheden ziet u om via de provinciale vergunningverlening (en de gestelde voorwaarden daarin) de veiligheid en het welzijn van dieren in veestallen te verbeteren? Bent u het met ons eens dat het stalsysteem niet deugt als honderden dieren overlijden enkel door het uitvallen van een ventilatiesysteem? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Landelijk zijn er regels voor de veiligheid en het welzijn van dieren in veestallen. In het "Besluit houders van dieren" is opgenomen dat indien een dier afhankelijk is van een kunstmatig ventilatiesysteem, dit systeem moet zijn voorzien van een passend noodstelsel waarmee voldoende verse lucht kan worden aangevoerd om de gezondheid en het welzijn van het dier te waarborgen als het hoofdsysteem uitvalt. Indien het ventilatiesysteem uitvalt, dient een alarmsysteem in werking te treden dat regelmatig moet worden getest. De veehouder is verantwoordelijk voor de aanwezigheid en het functioneren van een ventilatie-, nood- en alarmsysteem. De NWWA is verantwoordelijk voor het toezicht op de aanwezigheid van deze voorzieningen en dat de voorzieningen werken.

Voor de veehouderijen waar GS het Wabo bevoegd gezag zijn, wordt conform het Bouwbesluit, de Wabo en Wm vergund. In lijn met de provinciale nota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) 2018-2021 wordt in het milieudeel de Beste Beschikbare Technieken (BBT) als uitgangspunt genomen. Vergunningen worden in Zuid-Holland naar aanleiding van nieuwe wet- en regelgeving

⁴ Een frequentieregelaar is een elektronische vermogensschakeling die in staat is de frequentie van een aangeboden voeding te veranderen, terwijl de spanning mee varieert zodat het koppel behouden blijft. Frequentieregelaars worden vaak gebruikt voor elektrische aandrijvingen als men het verloop van de snelheid precies wil regelen.

jaarlijks getoetst. Indien wet- en regelgeving is gewijzigd, wordt de vergunning binnen de wettelijke implementatietermijn geactualiseerd.

6. *Bent u bereid u in te zetten om het aantal luchtwassers in de veehouderij te verminderen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Vergunningaanvragen worden getoetst op het voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving en het toepassen van Beste Beschikbare Technieken (BBT). Luchtwassystemen zijn op dit moment BBT om te voldoen aan emissie eisen van geur en ammoniak. Relevante eisen aan uitvoering en gebruik van luchtwassystemen worden opgenomen in de voorschriften bij de vergunning. Daarbij worden er ook voorschriften opgenomen om de werking van de luchtwassers adequaat te kunnen controleren.

7. *Bent u bereid om bij toekomstige vergunningverlening voor ventilatiesystemen in stallen nadere eisen te stellen voor voldoende en adequate vluchtmogelijkheden voor staldieren? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 5.

8. *Welke maatregelen gaat u treffen om dergelijke situaties en dierenleed in de toekomst te voorkomen?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 1 en 5.

In het Actieplan Brandveilige Veehallen 2018–2022⁵, (vastgesteld op 5 juli 2018 is vastgesteld door LTO Nederland in samenwerking met de Brandweer Nederland, de Dierenbescherming, het Verbond van Verzekeraars in samenwerking met het Ministerie van LNV, en het Ministerie van Binnenlandse Zaken), is beschreven hoe de controles van de automatische (ventilatie)systemen in veestallen verlopen. De omgevingsdiensten (in het geval van de stal in Middelharnis de DCMR) komt op agrarische bedrijven om te controleren of de regels worden nageleefd. Uit onderzoek naar aanleiding van het Actieplan Stalbranden 2012-2016 blijkt, dat het in de praktijk niet mogelijk is om (brand)veiligheid in de stal onderdeel uit te laten maken van reguliere handhavingstrajecten van de omgevingsdiensten. Dit komt mede ook doordat er weinig handvatten en voorwaarden zijn waaraan getoetst kan worden op naleving van (brand)veiligheidsvereisten. Gemiddeld genomen komen de omgevingsdiensten slechts één keer in de vijf tot tien jaar op een agrarisch bedrijf voor controle (Actieplan Brandveilige Veehallen 2018-2022, pagina 12). (Brand)veiligheid wordt op dit moment met name gecontroleerd bij de oplevering van een nieuwe stal.

